

Titel: **Køn og stereotyper**

Tema: Køn og stereotyper
Fag: SFF og dansk
Målgruppe: 1. – 4. klasse

Denne vejledning kommer med ideer til hvordan man kan arbejde med emnet Køn og stereotyper. Der arbejdes multimodalt med emnet via skøn- og faglitteratur, film og udklædningstøj, så der er mange forskellige indgange til emnet. Vejledningen indeholder opgaver til alle materialerne.

Faglig relevans/kompetenceområder

SSF - Køn, krop og seksualitet – Eleven kan samtale om mangfoldighed i forhold til krop og køn, med udgangspunkt i eget liv.

Dansk – Fortolkning - Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster.

Dansk – Kommunikation - Eleven kan følge regler for kommunikation i overskuelige formelle og sociale situationer.

Hvilket/hvilke faglige områder er i fokus?

SSF – Eleven kan samtale om kønsroller og mangfoldighed. Eleven har viden om familieformer.
Dansk – Eleven arbejder med syn og synsvinkel, fortolkning og dramatisering.

Ideer til undervisningen

Materialesættet er sammensat af forskellige materialer. I vejledningen kommer vi med ideer til, hvordan de enkelte materialer kan bruges i undervisningen.

Skønlitteratur

Bøgerne kan læses fælles på klassen som f.eks. dialogisk oplæsning, i makkerpar eller i grupper. Grupperne læser forskellige bøger og arbejder med de samme opgaver til de enkelte bøger. De præsenterer deres bog for hinanden på klassen efter læsningen.

Du kan lade grupperne selv vælge bog, efter du har præsenteret bøgerne, eller du kan fordele dem efter elevernes niveau, modenhed eller ud fra andre overvejelser, du måtte have om elevernes udbytte af læsningen.

Frank mig her

Det er ikke nemt at gøre plads til en ny i familien. Især ikke til fars nye kæreste, der hedder Frank, og som fylder alt for meget. Det er Frank mig her og Frank mig der. "Far og jeg havde det helt perfekt. Vi var ligesom i Emil fra Lønneberg, der hvor Alfred siger: dig og mig, Emil. Og Emil svarer: dig og mig, Alfred.

En fin sten

På stranden finder Orla en fin sten, der ligner en pingvin. Orla laver et cirkus i sandet og leger, at pingvinen er cirkusdirektør. Set fra forskellige vinkler viser det sig, at stenen også kan ligne en sæl eller en haj. Det er lidt ligesom med Orla, der set fra forskellige vinkler også kan være et helt andet barn, end man lige antager.

Julian er en havfrue

På vej hjem i toget møder Julian og bedstemor tre fabelagtigt flotte kvinder, klædt ud som havfruer. Deres hår changerer i smukke nuancer og tøjet glimter af perler og pailletter – og kjolerne munder ud i elegante fiskehaler. Julian kan slet ikke holde op med at tænke på dem, og da han kommer hjem, piller hans bedstemors gardin ned og draperer den som en fiskehale om sig. Men synes bedstemor mon, dét er sjovt?

Forslag til opgaver

Følgende opgaver kan bruges i arbejdet med de enkelte romaner.

- Ved første læsning af bogen dækkes teksten til, og eleverne læser kun billederne. Snak om hvad der sker på billederne, hvad handlingen er, hvad de lægger mærke til, og hvad de evt. undrer sig over. Derefter læses teksten, og I kan snakke om det ændrede deres forståelse af handling og indtryk af personer i bogen. I kan også snakke om, de fik svar på noget af det, de undrede sig over, eller om der var nye ting, de lagde mærke til eller undrede sig over.
- Eleverne kan gå på jagt i billederne og finde eksempler på kønsstereotyper, eller eksempler på noget der ikke er kønsstereotyp.
- Snak med klassen om forskellige familieformer, som de kender til. Eleverne kan lave et stamtræ, for at redegøre for de forskellige familieformer, der er i klassen. Opgaven kan laves enten før eller efter, I læser bogen.
- Lad eleverne genfortælle bogen. Det kan være en skriftlig genfortælling, men de kan læse den op og evt. optage deres genfortælling. De skal, for hvert opslag i bogen, skrive 1 – 3 linjer som genfortæller handlingen, både i teksten og på billederne.
- I bøgerne er der forskellige synsvinkler på, hvordan tingene ser ud, hvordan situationer opfattes eller hvordan man kan klæde sig. Lad eleverne arbejde med synsvinkler og snak med dem om, hvordan det kan ændre historien, afhængigt af hvem der har synsvinklen. De kan også prøve at flytte synsvinklen til en af de andre personer i bogen, og så forestille sig hvordan de opfatter situationen. F. eks kunne faren, eller Frank, have synsvinklen i "Frank mig her" eller i "En fin sten" kunne det være Olivia eller Otto.
- Snak på klassen om hvad den enkelte typisk leger (med) eller går i af tøj. Er der nogen ting der er generelt for hele klassen og er der nogen ting som er specifikt for dele af klassen? Skriv op på tavlen, så det bliver visuelt for eleverne.
Hvordan forholder det sig i bøgerne? Hvad leger de forskellige personer med, og hvordan klæder de sig? Hvor ville personerne passe ind i klassens opdelinger.
Alt efter klassetrin og abstraktionsniveau. Lad eleverne diskutere hvorfor det er som det er, og om det kan være anderledes. Hvem har bestemt at det skal være opdelt som det er?
Vær opmærksom på, hvis der opstår de kønnede udtryk, som f.eks. drengefarver/pigefarver, tøsedrenge eller drengepiger, skal det italesættes, så eleverne tænker over deres sprog, som kan virke kønsstereotyp, nedsættende og kønnet.

Film

Modig <https://ucsyd.mitcfu.dk/CFUFILM1120001>

Filmen er god at se på klassen og diskutere, inden de skal arbejde med eventyr. Den lægger op til et andet syn på kønsstereotyperne inden for klassiske eventyr.

Til eleverne i 4. klasse er der lavet en vejledning til arbejdet med filmen.

<https://mitcfu.dk/pv/CFUFILM1120001.pdf>

Genstand

Udklædningstøj

Tøjet skal bruges til udklædning, når eleverne skal genskabe et eventyr med fokus på at ændre på kønsstereotyperne.

Enten kan man tage eventyret, som det er og lade drengene tage pigerrollerne og pigerne drengerrollerne.

Eller også kan man fortolke på eventyret, så det f.eks. er prinsessen, der er helten, som skal redde prinsen.

Eller også kan man gøre op med normerne, der er to konger eller to dronninger, der bor sammen. Prinsen skal ud at redde sin prins.

Man kan også lave sit eget eventyr, eller omskrive et, så det er kønsneutralt.